

**STOJIMO | EUROPOS SAJUNGA
KONFERENCIJA
– JUODKALNIJA –**

**Briuselis, 2026 m. sausio 23 d.
(OR. en)**

AD 2/26

LIMITE

CONF-ME 2

STOJIMO DOKUMENTAS

Dalykas: EUROPOS SAJUNGOS BENDROJI POZICIJA
– 32 skyrius: Finansų kontrolė

EUROPOS SAJUNGOS BENDROJI POZICIJA

32 derybų skyrius. Finansų kontrolė

Ši Europos Sąjungos pozicija grindžiama jos bendrąja pozicija, skirta Stojimo konferencijai su Juodkalnija (AD 23/12 CONF-ME 2), ir jai taikomi Stojimo konferencijoje patvirtinti derybiniai principai, visų pirma:

- bet kurios iš Šalių pareikšta nuomonė dėl derybų skyriaus neturės jokio poveikio pozicijai, kurios gali būti laikomasi dėl kitų skyrių,
- susitarimai, net jei jie daliniai, pasiekti derybose dėl skyrių, kurie turi būti išnagrinėti vėliau, negali būti laikomi galutiniais tol, kol nėra pasiektas bendras susitarimas,
- ir Derybų programos 24, 28, 41 ir 44 punktuose nustatyti reikalavimai.

ES ragina Juodkalniją tęsti teisės aktų derinimo su ES *acquis*, jos veiksmingo įgyvendinimo bei vykdymo užtikrinimo procesą ir apskritai dar iki įstojimo suformuoti tokią politiką bei priemones, kurios būtų kuo artimesnės ES politikai ir priemonėms.

ES atkreipia dėmesį į tai, kad Juodkalnija savo derybinėse pozicijose AD 8/14 CONF-ME 4 ir AD 30/25 CONF-ME 14 pripažįsta 2025 m. lapkričio 18 d. galiojusią 32 skyriaus ES *acquis* ir kad ji bus pasirengusi ją įgyvendinti ne vėliau kaip savo įstojimo į Europos Sąjungą dieną.

Viešųjų finansų vidaus kontrolė (VFVK)

ES pripažįsta, kad Juodkalnija sukūrė išsamią vidaus kontrolei ir auditui skirtą reglamentavimo, politikos, institucinę ir veiklos sistemą, atitinkančią tarptautinius standartus. ES tikisi, kad Juodkalnijos VFVK veiklos sistema bus toliau stiprinama, visų pirma viešojo sektoriaus įmonių ir savivaldybių atžvilgiu. Vidaus kontrolės politikos tikslai ir veiksmai yra 2022–2026 m. viešojo administravimo reformos strategijos ir 2022–2026 m. viešųjų finansų valdymo reformos programos dalis, taip užtikrinant, kad viešųjų finansų vidaus kontrolės reforma ir taikymas būtų laikomi neatsiejama platesnės viešojo administravimo reformos dalimi.

ES taip pat pažymi, kad Juodkalnija nuolat gerina veiksmingą vadovybės atskaitomybės įgyvendinimą viešojo administravimo srityje, siekdama toliau remti VFVK sistemos veikimą ir veiksmingą administracinių ir biudžeto išteklių valdymą. ES prašo Juodkalnijos užtikrinti visapusišką vadovybės atskaitomybės reglamentavimo sistemos įgyvendinimą pagal prisiimtą įsipareigojimą, be kita ko, išsamiai apibrėžiant pareigas ir suteikiant daugiau įgaliojimų valdžios institucijoms, nustatant fiskalinę drausmę, apsaugant turtą, nustatant tikslus ir teikiant ataskaitas, visapusiškai atsižvelgiant į vykdomas biudžeto, apskaitos ir kitas taikytinas reformas.

ES pripažįsta, kad daroma pažanga atnaujinant pirminės ir antrinės teisės aktus, susijusius su viešųjų finansų vidaus kontrole, siekiant toliau prisiderinti prie ES ir tarptautinių standartų ir įveikti praktinio įgyvendinimo keliamus iššūkius. Remdamasi šia sustiprinta sistema, ES pripažįsta pažangą, padarytą visų pirma priimant antrinės teisės aktus, kuriais nustatomos vidaus kontrolės taisyklės ir gairės ir stiprinami administraciniai gebėjimai jas taikyti visame viešajame sektoriuje, be kita ko, rizikos ir pažeidimų valdymo srityse.

ES ypač palankiai vertina naujausius reglamentavimo patobulinimus, kuriais stiprinamas valdymas ir vadovybės atskaitomybė biudžeto ir žmogiškųjų išteklių valdymo srityse, gerinama vidaus audito kokybė ir nepriklausomumas derinant jį su tarptautiniais standartais ir nustatoma veiksmingesnė rizikos valdymo ir tolesnių veiksmų dėl pažeidimų sistema.

ES ragina Juodkalniją toliau užtikrinti, kad būsimas strateginis vidaus kontrolės sistemų plėtojimas ir susiję teisės aktai būtų tinkamai suderinti su daromais teisės aktų dėl viešųjų finansų valdymo ir viešojo administravimo reformos pakeitimais. ES taip pat prašo Juodkalnijos užtikrinti, kad būsimas strateginis vidaus kontrolės sistemų plėtojimas būtų orientuotas į viešųjų įstaigų valdymą ir darbuotojų informuotumą apie poreikį veiksmingai laikytis vidaus kontrolės ir vidaus audito reikalavimų, kad būtų užtikrintas patikimas biudžeto ir administracinių išteklių valdymas.

ES atkreipia dėmesį į nuolatinę pažangą stiprinant vidaus audito veiklos sistemą ir jos veikimą tobulinant metodiką, gerinant vidaus audito sistemos kokybės užtikrinimą ir didinant profesionalumą, įskaitant vidaus auditorių sertifikavimą ir mokymą. ES tikisi, kad Juodkalnija 1) toliau didins vidaus audito funkcijų našumą stiprindama valdymo organų ir vidaus auditų bendradarbiavimą; 2) toliau tobulins administracinius gebėjimus plėsdama profesinį mokymą ir sertifikavimą, kad būtų sprendžiama darbuotojų trūkumo problema ir paspartintas darbo vietų sisteminimo procesas bei reguliarius laisvų darbo vietų užpildymas; 3) gerins audito planavimą, dokumentavimą ir ataskaitų teikimą, kad būtų pasiektas didesnis našumas ir sumažintas administracinio darbo krūvis. Rizikos valdymo srityje ES atkreipia dėmesį į apčiuopiamą pažangą, padarytą kuriant visapusišką reglamentavimo ir institucinę sistemą, kuri yra Juodkalnijos viešojo administravimo valdymo ir vidaus kontrolės procesų dalis. ES pripažįsta didesnę sistemos veiksmingumą: tai matyti iš visame viešajame sektoriuje didėjančio subjektų, turinčių paskirtus rizikos valdymo pareigūnus ir sukūrusių rizikos registrus, skaičiaus.

Dėl pažeidimų valdymo ES pažymi, kad reglamentavimo sistema veikia patikimai ir joje nustatytos tinkamos įgyvendinimo gairės. Bendra pažeidimų prevencijos ir šalinimo sistema toliau derinama ir stiprinama nustatant aiškesnes institucines pareigas ir procedūras. ES taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad padaugėjo už pažeidimų valdymą atsakingų paskirtų pareigūnų, taip pat skaidrių pranešimų apie įtariamo sukčiavimo atvejus. ES tikisi, kad Juodkalnija toliau stiprins administracinius gebėjimus, kad būtų užtikrintas veiksmingesnis rizikos ir pažeidimų valdymo sistemų įgyvendinimas, rengdama reguliarius mokymus, užtikrindama kokybę ir sukurdama centralizuotą pranešimų apie pažeidimus ir duomenų apie juos rinkimo mechanizmą.

Be to, ES pažymi, kad padidinti administraciniai gebėjimai siekiant stiprinti audito funkcijas valstybės valdomose įmonėse ir socialinės apsaugos fonduose ir kad nuolat imamasi jų tobulinimo priemonių.

ES taip pat pažymi, kad naujuoju Biudžeto tikrinimo įstatymu nustatoma finansinio biudžeto tikrinimo funkcija, kuri tiek organizaciniu, tiek funkciniu požiūriu yra visiškai atskirta nuo vidaus audito. Atsižvelgdama į Juodkalnijos įsipareigojimą toliau stiprinti biudžeto tikrinimo ir vidaus audito tarpusavio papildomumą įgyvendinimo metu taikant papildomas apsaugos priemones, ES tikisi, kad Juodkalnija toliau įgyvendins naująjį Biudžeto tikrinimo įstatymą ir 2025 m. pabaigoje priimtus atitinkamus pakeitimus.

Išorės auditas

ES pripažįsta, kad Juodkalnija sukūrė tvirtą išorės audito teisinę sistemą, atitinkančią ES ir tarptautinius standartus bei geriausią praktiką. Juodkalnijos valstybinė audito institucija (VAI) sukūrė išsamią reglamentavimo, institucinę ir veiklos sistemą, atitinkančią Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI) propaguojamus principus ir gerąją praktiką.

Šiuo atžvilgiu ES pažymi, kad Juodkalnija užtikrino VAI finansinį, funkcinį ir institucinį nepriklausomumą pagal INTOSAI standartus, be kita ko, savo Konstitucija ir įdiegdama atitinkamus teisės aktus. Tai leidžia VAI veiksmingai ir nešališkai vykdyti savo įgaliojimus. VAI atlieka tiek finansinius, tiek veiklos auditus, taip prisidedama prie didesnio skaidrumo, atskaitomybės ir patikimo viešųjų finansų valdymo. Pripažindama, kad VAI sustiprino savo administracinius gebėjimus, ES tikisi, kad bus užpildytos laisvos darbo vietos. ES tikisi, kad Juodkalnija toliau užtikrins VAI finansinį, funkcinį ir institucinį nepriklausomumą.

Be to, ES atkreipia dėmesį į pažangą, padarytą stiprinant audito metodiką, ataskaitų teikimo praktiką ir tolesnių veiksmų mechanizmus, susijusius su audito rekomendacijomis, – taip prisidedama prie veiksmingos viešųjų išlaidų priežiūros ir viešojo sektoriaus valdymo stiprinimo, kuriuos vykdo visų pirma parlamentas. ES prašo Juodkalnijos reguliariai teikti naujausią informaciją apie tolesnius veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į VAI audito išvadas, ir tikisi, kad Juodkalnija geriau įgyvendins tai, kas siūloma VAI ataskaitų išvadosse ir rekomendacijose.

Be to, ES prašo Juodkalnijos toliau stiprinti VAI bendradarbiavimą su INTOSAI bei Europos aukščiausiųjų audito institucijų organizacija (EUROSAI) ir Europos Audito Rūmais. ES taip pat pažymi, kad Juodkalnija įsipareigojo toliau stiprinti parlamento ir vyriausybės bendradarbiavimą.

ES finansinių interesų apsauga

ES atkreipia dėmesį į Juodkalnijos įsipareigojimą užtikrinti atitiktį Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 325 straipsniui, įskaitant glaudų ir reguliarių Komisijos ir kompetentingų valdžios institucijų bendradarbiavimą.

ES pažymi, kad Juodkalnija užbaigė savo nacionalinės teisės aktų suderinimo su 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (FIA direktyva) procesą 2025 m. spalio 14 d. priimdama įstatymą, kuriuo iš dalies keičiamas Juodkalnijos baudžiamasis kodeksas (Potvarkis Nr. 01-009/25-1967/2 dėl Įstatymo, kuriuo iš dalies keičiamas Juodkalnijos baudžiamasis kodeksas, paskelbimo); jis įsigaliojo 2025 m. spalio 22 d. (Juodkalnijos oficialusis leidinys, Nr. 121/25).

ES pripažįsta, kad Finansų ministerijoje paskirta Kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnyba (AFCOS) ir kad sustiprinti jos administraciniai gebėjimai. Taip pat sukurtas atitinkamas atitinkamų nacionalinių valdžios institucijų, dalyvaujančių apsaugant ES finansinius interesus, AFCOS tinklas; jis buvo sustiprintas rengiant mokymus.

ES atkreipia dėmesį į tai, kad 2025 m. liepos mėn. priimta 2025–2028 m. nacionalinė kovos su sukčiavimu ir pažeidimų valdymo strategija siekiant apsaugoti ES finansinius interesus, taip pat į prie jos pridedamą 2025–2026 m. veiksmų planą.

ES pažymi, kad bendradarbiavimas su Komisija tyrimų srityje pasirodė esąs veiksmingas ir efektyvus ir kad Juodkalnija tęsia pranešimų apie pažeidimus fiksavimo veiklą tokius pranešimus kaupdama Pažeidimų valdymo sistemoje (IMS).

ES tikisi, kad Juodkalnija toliau stiprins savo administracinius gebėjimus ir išlaikys kovos su sukčiavimu įstaigų tinklą, taip pat toliau įgyvendins dabartinės nacionalinės kovos su sukčiavimu strategijos veiksmų planą. ES prašo Juodkalnijos užtikrinti, kad pranešimų apie pažeidimus ir sukčiavimą teikimas vykdamas finansavimo susitarime nustatytas pareigas būtų toliau tobulinamas, išlaikant teigiamą pastarųjų metų tendenciją.

Euro apsauga nuo padirbinėjimo

ES atkreipia dėmesį į tai, kad Juodkalnija pasirašė ir ratifikavo 1929 m. Ženevos konvenciją dėl kovos su pinigų padirbinėjimu, 2015 m. spalio 13 d. priimdama Ženevos tarptautinės konvencijos dėl kovos su pinigų padirbinėjimu ratifikavimo įstatymą (Juodkalnijos oficialusis leidinys. Tarptautinės sutartys, Nr. 12/15). ES pripažįsta, kad Juodkalnijos teisinė sistema yra suderinta su atitinkama ES *acquis* dėl euro apsaugos nuo padirbinėjimo. Šiuo atžvilgiu Juodkalnijos centrinis bankas priėmė Sprendimą dėl įtartinų euro banknotų ir monetų egzempliorių tvarkymo ir kitos veiklos, skirtos euro apsaugai nuo padirbinėjimo, (Juodkalnijos oficialusis leidinys, Nr. 35/11 ir 61/18), kad prisiderintų prie Tarybos reglamento (EB) Nr. 1338/2001 ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1339/2001, išplečiančio Reglamento (EB) Nr. 1338/2001 poveikį.

Be to, Juodkalnijos centrinis bankas priėmė Sprendimą dėl į euro monetas panašių medalių ir žetonų (Juodkalnijos oficialusis leidinys, Nr. 44/14 ir 61/18), kad prisiderintų prie Tarybos reglamento (EB) Nr. 2182/2004 ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 46/2009, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 2182/2004, taip pat prie Tarybos reglamento (EB) Nr. 2183/2004 ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 47/2009, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 2183/2004.

ES mano, kad Juodkalnija užtikrina pakankamus administracinius gebėjimus padirbtų euro banknotų ir monetų techninei analizei ir klasifikavimui atlikti ir yra įdiegusi tinkamą jų autentiškumo patvirtinimo sistemą, kaip patvirtinta 2024 m. liepos 31 d. Juodkalnijos centrinio banko priimtu Sprendimu dėl banknotų ir monetų tinkamumo ir autentiškumo (Juodkalnijos oficialusis leidinys, Nr. 78/24). Be to, ES atkreipia dėmesį į tęsiamą veiklą siekiant apsaugoti eurą nuo padirbinėjimo pagal suderintas ES ir ECB taisykles ir standartus, įskaitant reguliarių bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija.

ES atkreipia dėmesį į Juodkalnijos ketinimą toliau dalyvauti programos „Pericles IV“ veiksmuose, taip pat toliau bendradarbiauti su Komisija, Europos Centrinio Banku ir keliais ES valstybių narių centriniais bankais. ES pabrėžia, kad svarbu apsaugoti centrinio banko nepriklausomumą, įskaitant jo finansinį nepriklausomumą, ir užtikrinti skaidrų bei nešališką valdytojų pavaduotojų ir valdybos narių skyrimą.

ES prašo Juodkalnijos užtikrinti, kad nacionalinis analizės centras turėtų pakankamus administracinius techninės analizės gebėjimus ir tęstų tarptautinį bendradarbiavimą.

***

Atsižvelgdama į pirmiau pateiktas pastabas, ES pažymi, kad šiame etape tolesnės derybos dėl šio skyriaus nėra būtinos.

Visų derybų metu bus toliau stebima prisiderinimo prie ES *acquis* ir jos įgyvendinimo pažanga. ES pabrėžia, kad ypač daug dėmesio ji skirs visų pirmiau minėtų konkrečių klausimų stebėsenai, siekdama užtikrinti Juodkalnijos administracinius gebėjimus užtikrinti šio skyriaus ES *acquis* vykdymą. Ne mažiau dėmesio reikia skirti ir šio skyriaus sąsajoms su kitais derybų skyriais. Juodkalnijos teisės aktų atitikties ES *acquis* ir jos įgyvendinimo gebėjimų galutinį įvertinimą bus galima atlikti tik vėlesniame derybų etape. Be visos informacijos, kurios ES gali reikalauti deryboms dėl šio skyriaus ir kuri turi būti pateikta Konferencijai, ES prašo Juodkalnijos reguliariai raštu Stabilizacijos ir asociacijos tarybai teikti išsamią informaciją apie ES *acquis* įgyvendinimo pažangą.

Atsižvelgdama į visas pirmiau pateiktas pastabas, ES tinkamu metu prireikus vėl svarstys šio skyriaus klausimus.

ES atkreipia dėmesį į tai, kad Juodkalnija savo derybinėse pozicijose AD 8/14 CONF-ME 4 ir AD 30/25 CONF-ME 14 pripažįsta 32 skyriaus *acquis*, galiojusią 2025 m. lapkričio 18 d. Be to, ES pažymi, kad Juodkalnija pareiškia, jog tęs prisiderinimo prie *acquis* procesą ir ne vėliau kaip savo įstojimo į Europos Sąjungą dieną bus pasirengusi ją įgyvendinti.

ES taip pat primena, kad laikotarpiu nuo 2025 m. lapkričio 18 d. iki įstojimo į ES dienos šiame skyriuje gali būti priimta naujų *acquis* teisės aktų.